

ter: Ira uiri iustitiã operatur, subintelligit irã dei, quæ humano dicitur affectu iustitiam operari, ut in Sodomis, in Pharaõ, in Aegypto, in mari rubro, & in ipso Israelitico populo in deserto. Vñ Psalmographus canit: Irat° è furore dñs in populũ suũ. & multis in locis legimus, ubi ira dei, q̄ semp iustissimo fit examine, reftissimã operat iustitiã. **Propter quod abijcietes oẽm immunditiã.** Alij in hoc loco immunditiã, specialiter idololatriã intelligere uoluerunt. Alij fornicationẽ immunditiã, quæ fit cũ mulieribus, cum masculis, cũ pecudibus, & his similia. Postremo, ut generaliter de oĩi intelligeres malitia, addidit, **7 abũdantiã malitiæ.** Sicut em̄ radix uirens in terra uirgula germinat, sic malitia latẽs in corde uicia generat. **In mansuetudine suscipite insitũ uerbũ,** qd̄ potest saluare aĩas uestras. In mansuetudine, hoc ẽ, sine ira & disceptatiõẽ suscipite per fidem rectam in mente pura. Insitum, à deo missum, & in mẽtibus nostris susceptum: ut ubi abundauit peccatum, superabũdet gratia. **Uerbum,** inquit, hoc est, uerbum credulitatis, uerbum euangelij. Postremo, uerbũ illud de quo Iohannes ait: In principio erat uerbum, & uerbum erat apud deum, & deus erat uerbum. **Qui & saluator dicitur,** quia potest saluare animas uestras.

DOMINICA IIII.

post Pascha, Cantate. Iohan. XVI.

In illo tempore Dixit Iesus discipulis suis: Vado ad eum quĩm isit me, & nemo ex uobis interrogat me, quò uadis? Et reli,

FRequenter ab initio
suae praedicationis do-
min⁹ discipulos se di-
ligere ostēdit, maxime ta-
men tunc affectum dilecti-
onis in eis exhibuit, cū im-
minēte passionis articulo,
per corporalem praesentiam
ab illis recessurus erat,
sicut idem ipse euangelista
alibi manifestat, cum dicit: *Johannis*
Sciens Iesus quia uenit ho-

ra eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem, cum di-
lexisset suos qui erant in mūdo, in finem dilexit eos,
Sicut em̄ doctus paterfamilias, cū in lōginquā regio-
nē profecturus est, tunc maxime sibi subiectos, quali-
ter se prouidere debeāt, cōmonet: ita dominus Iesus
Christus ab apostolis corporaliter recessurus, specia-
liter quomodo in mundo cōuertari deberēt, eis ostē-
dere dignatus est, dicens: **In hoc cognoscent omnes**
quia mei discipuli estis, si dilectionem ad inuicem hā-
bueritis. **Et iterum, Mandatum nouum do nobis ut**
diligatis inuicem, & cetera his similia. **Eademq;** no-
tē qua a discipulo tradendus erat, non solum pedes
discipulorum lauit, sed etiam mysterium corporis et
sanguinis sui eis tradidit. **Et cum** multiplici sermone
de sua ac patris diuinitate eis loqueretur, non solum
resurrectionem, sed etiam suam ascensionem praedi-
cere uoluit, dicens: **Uado ad eum qui misit me.**
Vbi quærēdū, quare dicat, [uado ad eū q misit me,]
cum alibi discipulis dixisse legatur, **Ecce ego uobiscū**
sum omnibus diebus usq; ad consummationem seculi

li: Sed hæc quæstio facile eorum mentibus patet, qui in uno mediatore dei & hominum utranque naturam, scilicet diuinam & humanam, confitentur. Manet ergo cum discipulis per diuinitatem, & uadit ad patrem per humanitatem, à quo nunquam discessit per diuinitatem, sicut ipse dicit: **Ego & pater unum sumus.** Venire & abire, humanitatis est: manere & esse, diuinitatis, & ideo cum discipulis mansit per hoc, quod in principio erat uerbum, & uerbum erat apud deum, & deus erat uerbum. Vadit ad patrem per hoc, quod uerbum caro factum est, & habitauit in nobis, sicut ipse alibi ait: **Exiui à patre & ueni in mundum, & iterum relinquo mundum, & uado ad patrem.** Et iterum: **Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, filius hominis qui est in cælo.** Quod autem subiungit, **Et nemo ex uobis interrogat me, quo uadis,** tale est acsi diceret: Tam lucida & præclara erit ascensio mea, ut nullus uestrum indigeat me interrogare quo uadam, uidentibus cunctis quod cælum ascendam. Nam cum superius iturum se ad passionem prædiceret, dicens:

Johan. 13. Filioli, adhuc modicum uobiscum sum, & sicut Iudas dixi, quod ego uado, uos non potestis uenire, interrogauit eum Petrus, dicens: **Domine, quo uadis?** Visa autem ascensionis gloria, non necesse habuerunt interrogare quo pgeret, quia (sicut Lucas narrat in Actibus apostolorum) uidentibus cunctis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Et cum intuerentur in cælum euntem illum, continuo duo uiri astiterunt iuxta illos in uestibus albis, qui & dixerunt: **Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum?** Hic Iesus qui assumptus est à uobis in cælum, sic ueniet quemadmodum uidistis eum euntem in cælum. **Et quia nouerat**

dominus quod hæc sua uerba tanto maiorem tristitiam in cordibus apostolorum generarent, quãto se uicinius ab eis recessurum prædicebat, adiunxit, dicens: Sed quis hæc locutus sum uobis, tristitia impleuit cor uestrum. Nec enim absq; graui mœrore eius absentiam corporalem audire poterant, cuius gratia de mundo electi erant, cuius doctrina instruebantur, cuius sermonibus informabantur, cuius miraculis iucundabantur. Et quem obicem & defensorem in omnibus sentiebãt, sine magno dolore ab eo separari non poterant. Vnde cū suã passionẽ alibi prædiceret, phibere uolens eum Petrus, aiebat: Propitius esto, tibi dñe, nõ fiat istud. non enim deceat ut filius dei gustet mortem. Et cū in ultima cœna recumbens diceret, Vnus uestrum me traditurus est, cõtristati ualde, cœperunt dicere singuli: Nunquid ego sum domine? Sed eorum hanc tristitiam pius magister benigna cõsolatione lenire curauit, dicens: Ego ueritatẽ dico uobis, expedit uobis ut ego uadam. Ac si diceret: Ego qui ueritas sum, ueritatẽ uobis dico. Necessè est ut hæc forma serui, quam in me cernitis, quam sincero amore diligitis, à uestris conspectibus corporalibus subtrahatur, ut formam diuinitatis in me perfectius intueri ualeatis, sicut ipse alibi dicit: Si diligeretis me, gauderetis utiq; quia uado ad patrem, quia pater maior me est. Vnde recte subditur: Si autem non abiero, paracletus non ueniet ad uos: si autem abiero, mittam eũ ad uos. Nunquid poterat dare spiritum sanctum in terris, cum manifeste legatur post resurrectionem, quoniam insufflauit & dixit, Accipite spiritum sanctum? Poterat utiq; Sed quãdiu apostoli deum hominem

Johã. 14

secum conuersantem, conuescentem, colloquentē habebant, eius præsentiā delectati, minus ad sciendā diuinitatem oculos mentis erigebant. Postquam autē dominicum corpus ad patris dexteram collocatum nouerunt, illò totum suum desiderium transfulerūt, quò caput præcessisse cognouerunt, iuxta illud quod alibi à domino dicitur: **V**bi est thesaurus tuus, ibi è & cor tuum. Et iterum: **V**bi fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilę. Et ideo tanto perfectius spiritū sanctum post ascensionem accipere uisibiliter meruerunt, quanto in eius amore amplius exarserūt: & hoc est quod ait, [Si ego non abiero, paracletus non ueniet ad uos,] Bene autem spiritus paracletus nominatur. παρακλήτωσ enim græce, latine consolator siue aduocatus dicitur. Bene consolator dicitur, qui non solum tūc corda apostolorum de domini absentia morrentia consolari dignatus est, sed etiam quotidie pro peccati perpetratiōe lugentibus, dum spem promittit uenię, maxima consolationē tribuit. Cuius consolationis ope se subleuatum nouerat, qui dicebat: Consolationes tuę dñe legitificauerunt animam meā. Pro quo in græco legit: *οι παρακλήτωσ σου, εὐφρανεν τῆ ψυχῆ μου.* Et iterum: Memor fui iudiciōr tuor; dñe à seculo, & cōsolatus sum. Recte etiā idē spiritus aduocatus dicit, quia pro nostris excessibus quotidie patrem inrerpellar, sicut ait Apostolus: **N**ā quid oremus, sicut oportet nescimus, sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Quantum autem de eiuiddē spiritus dono apostoli profecturi essent, manifestatur cū subditur: **E**t cum uenerit ille, arguet mūdum de peccato & de iustitia & de iudicio. Manifestum est autē quod dñs Iesus Christus per semet

Matth. 6.
Lucę. 17

Psalm. 93

Psal. 128

Roma. 8

ipsum mundū, id est, amatores mundi, de peccato & de iustitia & de iudicio redarguit. De peccato redarguit eos, quia in eū credere noluerunt, de quibus alibi ait: Si nō uenissem et locutus fuissē eis, peccatū nō haberent. Nunc autē excusationem de peccato suo nō habēt, quia uiderūt me, & odio habuerūt me gratis. De iustitia redarguit eos, quia iustitiā & simplicitatē apostolorū imitari noluerūt. Ad quorū cōparationem recte iudicādi sunt, quibus ipse ait: Si ego in Beelzebub eijcio **Luc. 11** daemonia, filij uestri in quō eijciūt: Ideo ipsi iudices uferūt. De iudicio redarguit eos, quibus cū diabolū iā iudicatū ostēdisset, dicēs: Videbā sathanam sicut fulgur **Luc. 10** de cælo cadētem, magis sub eius durissima seruitute manere uoluerūt, quā ad liberatoris leue iugū trāsire. Sed quod dñs per semetipm̄ in una gente Iudcorū fecit, hoc sp̄s sanctū, p̄mittit factū in uniuersas gētes per p̄dicationē apostolorū. Redarguit em̄ sp̄s sanctus mundū (id ē, mūdi amatores) per apostolos de peccato, quā incredulitatē infidelium condēnauit. Sicut per apostolos sp̄s sanctus nō credētibz dicit: Vobis quidē oportuerat **Act. 13** primū loqui uerbū dei, sed quia repellitis illud, & indignos uos iudicatis æternę uitę, ecce cōuertimur ad gentes. Et pulchre in primordio dñs p̄ctm̄ incredulitatis, quasi speciale posuit: quia sicut fides origo est oīm uirtutū, sic incredulitas fundamētum omnium uitorū: & sicut iustus ex fide uiuit, sic qui nō credit, iā iudicatus est. **De iustitia uero, quia ad patrē uado, et iam nō uidebitis me.** Sicut iustitia apostolorū in eo maxime cōprobata est, quod eum quē humilē hominē uiderunt, sublimē deum crediderūt: sic & iustitia cæterorū fidelium in hoc laudabilis apparet, quod eum quē corporaliter nō uident, mēte diligūt & credūt. **Vnde bñ**

dicitur. [De iustitia uero, quia ad patrem uado, & ita non uidebitis me.] Quod est dicere: Non me uidebitis mortalem, corruptibilem, esurientē, sicientē, qualem me uidere adhuc possunt reprobī. Sed uidebitis me immortalem, incorruptibilem, qualem me uidere potuere soli oculi iustorū. De iustitia ergo redarguit illos spiritus sanctus, quos iustorū bona opera imitari piget, qui cum deum corpore nō uident, eum tamen se bonis operibus diligere ostēdunt. **De iudicio autem, quia princeps mundi huius iam iudicatus est.** Principem mundi diabolum dicit, qui quondam principatum in eorū cordibus sibi uendicabat, qui magis mundū quam creatorem deū diligit, de quo dñs ait: Venit enim princeps huius mundi, & in me non habet quicquam. Princeps ergo mundi iam iudicatus est, quia per dei præsentiā à cordibus fidelium eius potestas expulsa est, sicut dñs ait: Nūc hora ē ut princeps huius mundi eiciatur foras. Redarguit ergo spiritus sanctus eos de iudicio, quos exemplo damnati angeli, ne contra deum superbire audeāt, terret, sicut ludas apostolus ait: Angelos, qui non seruauerunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in iudicio magni dei iudicandos reseruauit. Sed quia ad redarguēdum de peccato & de iustitia & de iudicio, nouerat dñs corda apostolorum adhuc esse fragilia per spiritus sancti aduentum roboranda promittit subiiciēs: **Adhuc habeo multa uobis dicere, sed non potestis portare modo. Cū autē uenerit ille spiritus ueritatis.** Spiritus ueritatis dicitur, quia à patre ueritatis procedit. Quod autem subiungit, **Docebit uos omnem ueritatem,** non solum ad præsentem, sed etiam ad futuram uitā per-

Johā. 14.

Johan. 12.

tinet. Nullus tam perfectus in presenti uita esse potest, ut oem ueritatē capere possit, maxime cū apostolus Paulus, qui raptus usq; ad tertium cælum fuerat, dicat: **Ex parte em̄ cognoscimus, & ex parte prophetamus.** & Psalmista: **Existimabam ut cognoscerem, hoc labor est ante me, donec intrem in sanctuarium dei, & intelligā in nouissimis eorū.** Docebit uos ergo oem ueritatē, quia quod minus quisq; fidelis de deo intelligit, in futura uita perfectius spiritus sanctus intelligere faciet, quia (sicut ait Apostolus) nunc uidemus per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. **Vel** certe quod ait, [docebit uos omnem ueritatem,] id est, diffundet in cordibus fidelium ueritatem uel charitatem, per quam doceat amare omnē ueritatem. **Et** quia patris & filij eiusdemq; spiritus sancti una est substantia & una diuinitas, recte subditur: **Non enim loquetur a semetipso.** Nō loquetur spiritus sanctus a seipso, quia a patre & filio procedit, & quibus est una essentia atq; una natura, nō possunt diuidi, ut unus sine altero loquatur: sed quod loquitur pater, loquitur filius, loquitur spiritus sanctus. **Vnde** & sequitur, **Sed quæcūq; audiet, loquetur.** Audiet scilicet a patre, a quo est nō temporaliter, sed æternaliter: non uisibiliter, sed inuisibiliter. **Loqui enim** spiritui sancto, est occulta inspiratione mentes nostras docere, iuxta quod dominus alibi ait: **Spiritus ubi uult spirat, & uocem eius audis, & nescis unde ueniat aut quò uadat.** Quod aut̄ subiungit, **Et quæ uentura sunt, annuntiabit uobis, pater** iuxta literam, quia frequenter fidelibus spiritus sanctus futura annunciauit, quibus mysterium prophetiadi dedit. **Sed** quod cunctis fidelibus generaliter cōuenit,

Psalm. 72

1. Cor. 13

Johan. 3

Spiritus sanctus futura annunciat: quia omnes quos repleuerit, ad amandam uitam æternam quæ futura est, inflammat. De quo adhuc subdit, **Ille me clarificabit.** Clarificauit spūs sanct⁹ filiū, qñ oēm timorē à cordibus apostolorū expulit, & ad unigenitū dei filiū p̄dicādum idoneos reddidit, sicut scriptū ē in Actib⁹ apostolorū, **Repleti sunt omnes spiritu sancto, & loquebantur uerbū dei cū fiducia.** Clarificauit etiā spiritus sanctus filiū, qñ ab eo missus, sicut fuerat p̄missus, die Pentecoste, scientiam oīm linguarū apostolis tribuit. Vnde in Actibus apostolorū legitur, **Et repleti sunt omnes spū sancto, & cœperūt loqui uarijs linguis, prout spiritus sanctus dabat eloqui illis.** Clarificauit etiam filium, cum p̄dicatores filij tantis ac talibus uirtutibus adornauit, ut uniuersus orbis ad eius credulitatem cōcurreret. Quod aut̄ ait, **Quia de meo accipiet, & annuntiabit uobis,** subaudiendū est, de meo patre. Quē n̄ de nullo fit, de nullo procedit; solus est pater. Filius autem à se ipso non esse dicitur, quia à patre natus est. Spiritus sanctus à patre accipere dicitur, quia à patre & filio indiuisibiliter p̄cedit. Vnde & sequit̄: **Omnia quæ habet pater, mea sunt. Et ideo dicitur quia de meo accipiet, et annuntiabit uobis.** Id est, nota ea uobis faciet.

DOMINICA V. POST
Pascha, Vocē iucunditatis, Iacob. I.

Charissimi, Estote autē factores uerbi, & non auditores tantum, fallentes uosmetipfos, Et reliqua,